

Bor

Világ- és európai piaci tendenciák

Az OIV (2013) szerint a világ borszőlőtermőterülete 7,5 millió hektárra rúgott 2013-ban. Az EU-ban a borszőlő termőterülete 2012 és 2013 között 10–12 ezer hektárral csökkent. Ez feleakkora visszaesés, mint a 2012-ben tapasztalt 36 ezer hektáros szőlőültetvény-csökkenés volt. A legnagyobb szőlőtermőterülettel rendelkező Spanyolországban és Olaszországban zsugorodott a szőlő termőterülete 2012 és 2013 között. Portugáliában, Romániában, Görögországban és Ausztriában a termőterületek nagysága nem változott.

Dél-Amerikában (Argentína, Brazília), ahol 2012-ben tovább bővültek a szőlőültetvények, a növekedés üteme lassult a következő évben. Chilében a borszőlővel beültetett területek nagysága (129 ezer hektár) nem változott 2013-ban az előző évihez képest. A Dél-afrikai Köztársaságban 100 ezer hektáron természetnek borszőlőt, ami az utóbbi tíz évben nem módosult lényegesen. Ausztráliában a borszőlőültetvények területe kismértékben növekedett 2013-ban. Az USA-ban 407 ezer hektáron termesztettek borszőlőt 2013-ban, a területek nagysága nem változott az előző évihez képest. Kínában a borszőlővel beültetett területek folyamatos növekedése figyelhető meg az előző években, 2013-ban csaknem 600 ezer hektáron termesztettek borszőlőt.

Az OIV (2013) becslése szerint a globális bortermelés (szőlőlé és szőlőmust nélkül) 277 és 285 millió hektoliter között alakult 2013-ban, ez átlagban 9 százalékos növekedést jelent a 2012. évi mennyiséghez viszonyítva. Az USA-ban 7 százalékkal 22 millió hektoliterre emelkedett a megtermelt bor mennyisége 2013-ban 2012-höz viszonyítva. A Dél-afrikai Köztársaság 11 millió hektoliter bort termelt 2013-ban, 4 százalékkal többet, mint a megelőző évben. Ausztrália bortermelése 7 százalékkal csaknem 14 millió hektoliterre bővült. Chilében 13 millió hektoliter bor készült, ami 2 százalékkal több az egy évvel korábbi mennyiségnél. A világ borfogyasztása 238 és 252 millió hektoliter közé tehető 2013-ban. A termelés és a fogyasztás közötti különbség 33–39 millió hektoliter körül alakult.

Az EU bortermelése (szőlőlé és szőlőmust nélkül) 167 millió hektoliter volt, ami 19 százalékkal meghaladta a 2012. évit. Az EU nagyobb bortermelő országai közül Olaszországban 45 millió hektoliter bort termeltek 2013-ban, ez 12 százalékkal több, mint az előző évi. Franciaországban 44 millió hektoliter bort állítottak

elő, szemben a 2012. évi 41 millió hektoliterrel. Spanyolország bortermelése 45 millió hektoliterre tehető, 43 százalékkal többre az egy esztendővel korábbihoz képest. Portugália 10 százalékkal 7 millió hektoliterre, Románia 32 százalékkal 6 millió hektoliterre, Görögország 18 százalékkal 3,7 millió hektoliterre növelte a bortermelését 2013-ban az előző évben pincékbe került mennyiségekhez képest. Ausztria bortermelése 5 százalékkal 2,25 millió hektoliterre emelkedett a megfigyelt időszakban. Németországban 8,5 millió hektoliter bort állítottak elő 2013-ban, 6 százalékkal kevesebbet az előző évi mennyiségnél.

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A Hegyközségek Nemzeti Tanácsának (2014) adatai szerint Magyarországon közel 56 ezer hektár ültetvényről 386 ezer tonna borszőlőt szüreteltek, ebből 2,8 millió hektoliter seprős újbort fejtettek 2013-ban. Összehasonlításképpen: 2012-ben az előállított bor mennyisége 1,8 millió hektolitert tett ki, vagyis a 2013. évi bortermelés 36 százalékkal meghaladta az egy évvel korábban pincékbe került mennyiséget. A szőlőültetvényeket 2013-ban kevésbé viselte meg a nyári szárazság, mivel a szőlő gyökerei mélyen a földbe hatolnak és a télen, valamint a tavasszal hullott jelentős mennyiségű csapadék következtében a talaj nedvességtartalma elegendő volt. A virágzás ideje alatti hűvös és csapadékos időjárás a korai fajták esetében akadályozta az elégséges mértékű beporzást, aminek következtében a fűrt-számhoz képest a termés mennyisége kevesebb lett. A szüret már augusztus közepén elkezdődött, azonban a késői érésű fajták miatt elhúzódott november végéig, december elejéig.

A KSH adatai szerint Magyarország borimportja nem változott 2013-ban az előző évihez képest (23. melléklet). Az import csaknem 88 százaléka lédig, a többi palackos kiszerezésű volt. A lédig borok csaknem teljes mennyisége (91 százalék) Olaszországból érkezett.

Bel- és külpiazi értékesítés

Az AKI PÁIR csak az összes bortermelés 50–60 százalékát kitevő földrajzi jelzés nélküli (FN) borok és az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel (OFJ) ellátott borok értékesített mennyiségét és árát figyeli meg, az

oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel (OEM) ellátott borok piaci folyamatainak alakulásáról nem állnak rendelkezésünkre információk (kivéve külpiaai értékesítés).

Az FN- és OFJ-borok belföldön értékesített mennyisége 2 százalékkal csökkent 2013-ban az előző évihez viszonyítva. Az összes forgalom 50 százalékát a fehérborok tették ki. A fehérborok eladása 5 százalékkal esett, ezen belül mind az FN-, mind az OFJ-borok forgalma mérséklődött. A vörös- és rozéborok értékesítése csaknem 1 százalékkal nőtt a 2012. évihez mérten.

A KSH adatai szerint Magyarország bor (gyöngyöző bor és pezsgő nélkül) külkereskedelmi egyenlege mind mennyiségben, mind értékben pozitív volt, mennyiségben 6 százalékkal, értékben csaknem 9 százalékkal javult 2013-ban az előző évihez képest. A palackos és lédig borok exportja volumenben 1 százalékkal, értékben 12 százalékkal nőtt (23. melléklet). A külpiaai értékesítés nagyobb hányadát a lédig borok (62 százalék) tették ki, a részarányuk 2 százalékponttal emelkedett az előző évihez képest. A palackos borok kiszállítása 4 százalékkal csökkent, ugyanakkor a lédig boroké 5 százalékkal növekedett. Magyarország lédigbor-kivitelének 42 százaléka Németországba, 14 százaléka Szlovákiába és 13 százaléka Csehországba került. Palackos borból legtöbbit Csehországba (20 százalék), az Egyesült Királyságba (18 százalék) és Szlovákiába (14 százalék) szállítottunk. A nemzetközi piacon továbbra is a magyar fehérborok voltak keresettebbek, a kivitelben belüli részarányuk 79 százalék volt, nem változott egy év alatt.

Magyarország pezsgő külkereskedelmi egyenlege mind mennyiségben, mind értékben negatív volt 2013-ban. A behozatal 61 százalékkal emelkedett, a kivi-

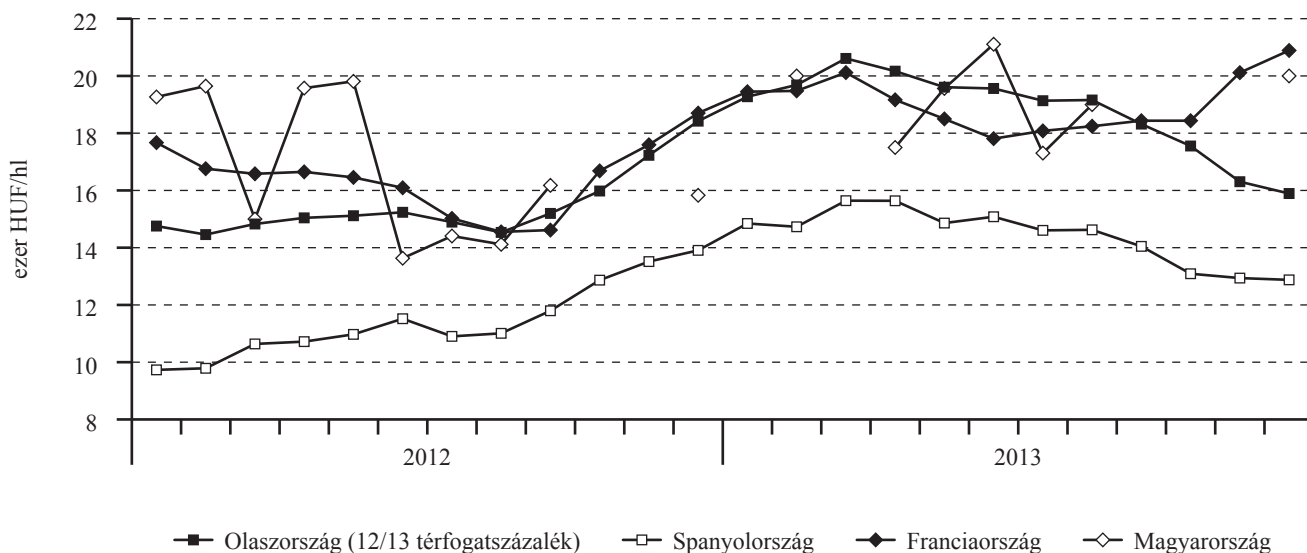
tel 5 százalékkal csökkent a 2012. évihez képest. Az exportból származó bevétel 23 százalékkal esett, míg az import értéke csaknem 1 százalékkal nőtt. A behozatal 69 százaléka Olaszországból származott, emellett nagyobb mennyiségben vásároltunk még Németországból is. Pezsgőt több mint 60 országba exportáltunk, a legnagyobb mennyiségeket Észtországba és Svédországba szállítottuk.

A piaci árak tendenciája

A KSH adatai szerint a borszőlő felvásárlási ára az előző évinél 9 százalékkal volt magasabb 2013-ban. A korai, illatos fajták iránt az átlagosnál élénkebb volt a kereslet, azonban e fajtákból kevesebb termett. Az Egri borvidéken a szőlő felvásárlási ára 100–120 forint, a Mátrai borvidéken a nagyüzemi felvásárlási ár átlagosan 155–160 forint között alakult kilogrammonként, ugyanakkor a Cserszegi fűszeres kilogrammjáért 110 forintot kaptak a gazdák. Az alföldi nagy felvásárlók 100 forintért vásárolták a Zengő és a Zenit fajtákat. Tokajban a Sárga muskotályért 140 forintot kínáltak kilogrammonként, ami 17 százalékkal meghaladta a 2012. évi árszintet. A Furmint és a Hárslevelű felvásárlási ára 90 forintról indult, azonban a legjobb minőségű, 25 mustfok feletti szőlő kilogrammjáért 200 forintot is adtak. Az első osztályú aszú kilogrammonként 2400 forintba került.

Az FN- és OFJ-borok feldolgozóinak értékesítési ára 17 százalékkal volt magasabb 2013-ban, mint egy évvel korábban. A fehérborok ára 18 százalékkal, a vörös és rozé boroké 16 százalékkal emelkedett. A fehér FN-borok ára nőtt a legnagyobb mértékben (+22 száza-

32. ábra: A lédig kiszerezésű vörös és rozé földrajzi jelzés nélküli borok értékesítési ára (2012–2013)

Forrás: AKI PÁIR, ISMEA, MAPA, OIV

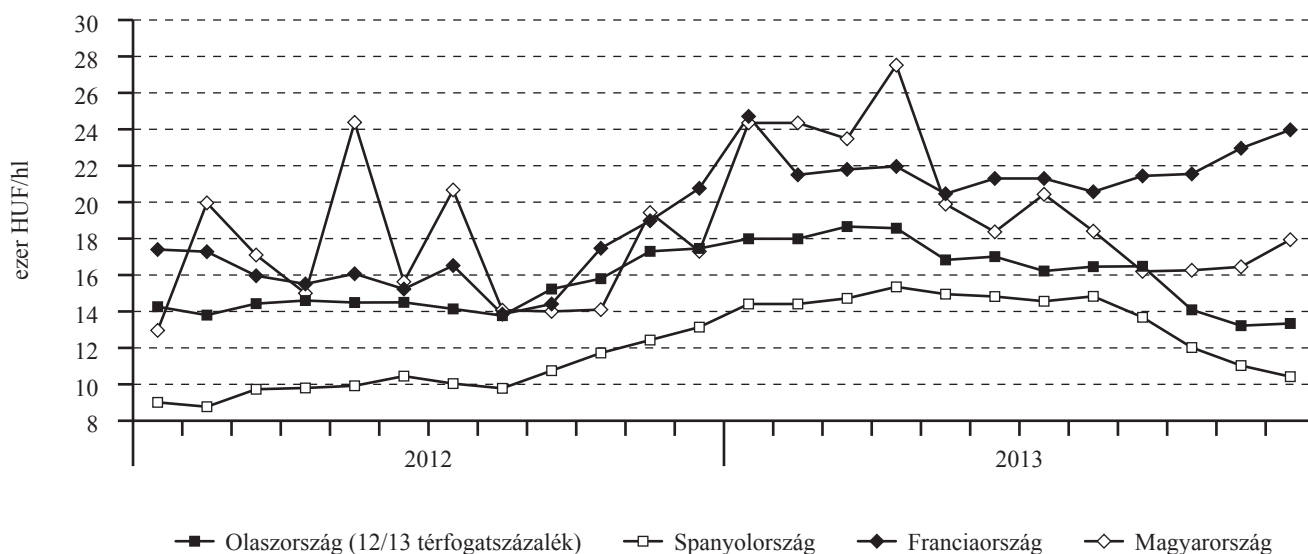
lék), a fehér OFJ-boroké 12 százalékkal volt magasabb. A vörös és rozé FN-borok ára 21 százalékkal, az OFJ-boroké 16 százalékkal haladta meg a 2012. évi szintet (24. melléklet).

A lédig kiszerezésű vörös és rozé FN-borok ára Olaszországban és Spanyolországban tavasztól év végéig csökkent, míg Franciaországban a nyár derekán emelkedni kezdett. A magyarországi lédig kiszerezésű vörös és rozé FN-borok versenyképessége az év végére romlott az olaszországihoz és a spanyolországihoz képest (32. ábra). A magyarországi lédig kiszerezésű

fehér FN-borok ára 2013 első felében magas szintet ért el, és meghaladta a többi megfigyelt ország átlagárát, majd a második félévben csökkent és mérséklődött a különbség a magyarországi, illetve az olaszországi és spanyolországi árak között (33. ábra).

A KSH adatai szerint 2013-ban a literes kiszerezésű fehér FN-borok fogyasztói ára 27, a vörösboroké 26 százalékkal emelkedett 2012-höz viszonyítva. A szőlő felvásárlási árának 9 százalékos növekedése miatt a borok értékesítési ára várhatóan tovább emelkedik 2014-ben.

33. ábra: A lédig kiszerezésű fehér földrajzi jelzés nélküli borok értékesítési ára (2012–2013)

Forrás: AKI PÁIR, ISMEA, MAPA, OIV